

בבוקר הלכה למילואים

בערב התאשפזה כדי לתרום כליה

אחרי שבעלה ואחיה תרמו כליה, החליטה **שירי דורות**, הייטקיסטית תל-אביבית, שגם היא רוצה. לפני חודש קיבלה תושבת נתיב-העשרה שפונתה מביתה, את הכליה של דורות. ארבעת ילדיה (אחת מהן נולדה עם כליה אחת), שחשבו שאמא בכלל נמצאת במילואים, התבשרו על הניתוח רק אחרי. "ההחלטה גדולה, אבל הפרוצדורה קלה", אומרת דורות ומבקשת להראות לכולנו שגם נשים חילוניות מעניקות תרומות אלטרואיסטיות

"היום הילדה שלנו
בת תשע. בדקו אותה
ואמרו לנו שחוץ
מלבוא פעם בשנה
לביקורת, אין שום
משמעות לכך שיש
לה רק כליה אחת,
הכליה שלה מתפקדת
מצוין". שירי דורות

אותו והצלחתי לזמן מסוים, עדיין חשבתי שזה מוזר, אבל אני אף פעם לא עוצרת אותו. הבנתי גם את החשיבות בתרומה, אין מישהו שיגיד שזה לא דבר חשוב, אבל למה אתה.

"הוא התחיל בבדיקות ראשוניות, דם ושתן, ואז נכנסתי להיריון, וגיי לינו בסקירת האולטרסאונד שלבת שלנו יש כליה אחת. זה עצר את הכול. המחשבה הייתה שאולי היא תצטרך את הכליה שהוא רוצה לתרום. סטטיסטית, מי שיש לו כליה אחת, הסיכוי שיצטרך תרומת כליה הוא קצת יותר גבוה. היום היא בת תשע, בדקו אותה ואמרו לנו שחץ מלבוא פעם בשנה לביקורת, אין לזה שום משמעות. הכליה שלה מתפקדת מצוין".

● ואז יוסף החליט להתקדם בתהליך?

"זה לקח עוד קצת זמן. בראש כבר ידענו שהילדה בריאה, אבל רגשית היינו צריכים עוד קצת זמן כדי ללכת על זה. בסוף אמרנו שיש הרבה ילדים ורודים במשפחה, היא בנקודת פתיחה מצוינת ואי-אפשר לעשות את החישובים האלה. בזמן שעבר, פתאום שמעתי על בן של חברים של ההורים שתרם, ופתאום אמרתי 'בוא'נה, איזה תותח'. מישהו בקבוצת הריצה שלי סיפר שתרם והוא הכי לא בטייפקאסט, תל-אביבי, חילוני. התחלתי

ירי דורות יודעת מה רוב האנשים מדמיינים כשהם חושבים על תורמת כליה אלטרואיסטית. לכן חשוב לה להראות לכולנו שלא כל התרומות מגיעות מהמגזר הדתי לאומי-חרדלי. הנה היא, הייטקיסטית חילונית שנולדה וחייה בתל-אביב, השלישית במשפחה שתורמת. זה התחיל בבעלה, יוסף בר מעוז (44), פרמדיק, שתרם לפני ארבע שנים, המשיך באחיה, אביב (46), שתרם לפני כשלוש שנים, ועכשיו, היא, תורמת טרייה שהעניקה את כלייתה לאישה שלא הכירה, לפני חודש בלבד.

דורות (37), אמה לארבעה (10, 9, 5 ו-3), יוצאת יחידת 8200, שהגיעה היישר מהמילואים לניתוח ב"שיבא", מנסה להקטין את האקט הנאצל. "ההחלטה גדולה, אבל הפרוצדורה הרבה יותר קלה. זה דומה לניתוח אפי נדיציט שעברתי בגיל 19. באמת נורא קליל".

● בואי נתחיל מההתחלה. איך הבשיל הרעיון?

לשמוע על עוד ועוד אנשים, וזה לאט-לאט פתח אצלי את האופציה. פתאום זה נראה נורמלי".

50 ק"מ ריצה בשבוע

בחופשת ההחלמה של בעלה מהניתוח הבינה דורות שלא רק שהיא מברכת על זה, גם היא רוצה לתרום. "שבועיים מהניתוח ראיתי אותו מדלג בבית. מה זה הדבר הזה? חופשת לידה בלי תינוק. זה הפך מרעיון מוזר ומשוגע לטוב, מתי אני? רופאים שייקראו את זה אולי יכעסו עליי.

"ההחלטה גדולה, אבל הפרוצדורה הרבה יותר קלה מניתוח מתיחת בטן, למשל. זה דומה לניתוח אפנדיציט שעברתי בגיל 19. באמת זה נורא קליל"

"לפני יותר מעשור בעלי ראה איזה עלון בנושא ההחליט שהוא רוצה לתרום. זה לא היה אז טרנר, עמותת 'מתנת חיים' לא הייתה קיימת, ולא הכרנו אף אחד שתרם כליה. חשבתי שהוא דפוק, שהרעיון הוא הויה. אמרתי לו, 'מה זה המעשה המטומטם הזה? מה אתה מתחיל לחלק את האיברים שלך?'. במקום זה הצעתי שיגדל שיער ושיתרום".

● עסקת חליפין מעניינת.

"כן, שיתחיל בקטן. יש לו המון שיער, הוא גידל במשך שנתיים ואז עשה גאלח ותרם את השיער לעמותה שמכינה פאות לחולי סרטן. אבל הרצון שלו לתרום כליה לא ירד מהשולחן. ניסיתי לעכב

לראות שאני מודעת, שאני יודעת לאן אני נכנסת ושאני יכולה להתחרט גם בחדר הניתוח."

● ואז הודיעו לך שעברת?

"שאלתי את מי שליוותה אותי החוצה אם עברתי, והיא ענתה שככל הנראה שכן. אחרי זה התקשרו אליי מבית החולים ואמרו לי 'מזל טוב'. מכיוון שאני סוג דם O ויכולה לתרום לכולם, הם אמרו שהם יחפשו איפה אני הכי יכולה לפתוח פקקים. כלומר, לבצע באמצעותי הצלבה נרחבת, שאני אתרום לאדם שלא נמצאה לו התאמה, ובן משפחתו יתרום לאחר, וכן הלאה."

צו 8 פתוח

ואז הגיעה השבת הארוכה. "התקשרתי לכל מי שאני מכירה שיגייסו אותי", היא אומרת. "אמרתי לבעלי, 'אם אתה לא הולך, אני הולכת'. הוא כבר שוחרר מהמילואים, אז אני התגייסתי. ארוזי ונסעתי לכמה שבועות. השארתי את הילדים עם אבא שלהם, שגם בשגרה הוא אבא דומיננטי ואנחנו מנהלים חיים שוויוניים."

"הדבר הראשון שעלה לי בראש כשאחי התקשר לומר לי שהוא תורם כליה הייתה 'אוף, איך הוא הספיק לפניי'. לא סיפרתי לו שזה גם התכנון שלי. רציתי להשאיר לעצמי את האפשרות להתחרט בכל רגע. בגלל שזה תהליך ארוך מאוד, את כל פעם עושה בו עוד צעד קדימה, ויש לך הרבה תחנות בדרך להתחרט בהן, אבל הנה לא התחרטתי".
כאמור, היא תל-אביבית כל חייה. אביה רואה חשבון ואמה עובדת סוציאלית. "בורגנים תל-

ואז הגיעה שיחת הטלפון הגורלית. "ד"ר תמר אשכנזי, מנהלת המרכז הלאומי להשת-לות, התקשרה וסיפרה שיש לי נתרמת וביקשה אישור להריץ את זה. היא נתנה לי כמה תאריכים אופציונליים ובחרתי את הכי רחוק, בתקווה שעד אז הדברים קצת יירגעו. אחרי חודש במילואים אמרו לנו שמתחילים להוריד כוננות, שומרים כוחות למערכה ארוכה ושאלו מי מעדיף ללכת. אמרתי שאני. לא הסברתי למה. אגב, יש לי צו 8 פתוח. ברגע ששוב יקראו לי, אני חוזרת."

יום לפני הניתוח, כלומר בבוקרו של יום האשפוז, היא עוד הגיעה ליום האחרון של המילואים, והיא לא מבינה למה אני פותחת עיניים בפליאה. "אני הרי לא אחזור לעבודה ליום אחד, בתי הקפה עוד לא חזרו לעבוד, מה לי לעשות בבית. חזרתי הביתה לשעתיים ואז לקחתי מוניט לבית החולים. נסעתי לבד, בעלי נשאר עם הילדים. אחרי שנרשמתי במחלקה, ירדתי לבית הקפה למטה, עשיתי שיחות טלפון ווטסאפ. איוה כף. איוו אמא יכולה ככה לשבת עם עצמה בשמונה בערב."

רק בן זוגה ואחיה שתרים ידעו שהיא לקראת ניתוח. לארבעת האחים, לחברותיה ולילדיהם שלה לא סיפרה. "בדרך במונית התקשרתי לאמא שלי, אחרת היא הייתה הורגת אותי. כשאמרתי לה שאני תורמת מחר כליה,

בכל זאת, זו הרדמה מלאה וניתוח של כמה שעות, ברור שיש סיכונים, אבל בסך הכול זו פרודורה לא קשה, את מגיעה לניתוח בריאה, בשיא הכושר, זה לא ניתוח שאת עושה כי את חולה. זה עושה את ההבדל."

● מתי התחלת את ההתליץ?

"תכננתי להביא עוד ילדים, אז חיכיתי. כשסיימתי להניק את האחרון שהוא כיום בן שלוש, שלחתי את הטופס למרכז הלאומי להשתלות. באותם ימים אחי התקשר וסיפר לי שהוא בדרך לבית החולים, לתרום כליה. הוא סא"ל ביחידה קרבית (מעוטר צל"ש ממלחמת לבנון השנייה), גדול ממני בשלוש שנים. הוא רצה לתרום ואז שמע שבת דודה של אמא שלי צריכה תרומת כליה, והחליט לתרום לה. הוא היה עושה את זה בכל מקרה."

"הדבר הראשון שעלה לי בראש כשהוא התק-שר היה 'אוף, איך הוא הספיק לפניי'. לא סיפרתי לו שזה גם התכנון שלי. רציתי להשאיר לעצמי את האפשרות להתחרט בכל רגע. בגלל שזה תהליך ארוך מאוד, את כל פעם עושה בו עוד צעד קדימה, ויש לך הרבה תחנות בדרך להתחרט בהן, אבל הנה לא התחרטתי".
כאמור, היא תל-אביבית כל חייה. אביה רואה חשבון ואמה עובדת סוציאלית. "בורגנים תל-

צילומים: אלבום פרטי

"אמרתי לבעלי, 'מה אתה מתחיל לחלק את האיברים שלך?'. במקום, הצעתי שיגדל שיער ושיתרום. זה באמת מה שהוא עשה. יש לו המון שיער, הוא גידל, עשה גאלח ותרם לעמותה שמכינה פאות לחולי סרטן"

אביבים", היא מספרת בחיך. "התגייסתי לת-פקיד טכנולוגי ב-8200 וחתמתי קבע כקצינה. השתחררתי אחרי עשר שנים, ומשם במסלול ישיר להייטק. כיום היא מנהלת קבוצת תשתיות ואוטומציה בסטארטאפ בשם Scream."

עוגן נוסף בחייה הוא הריצה. היא רצה כבר 20 שנה חמש או שש פעמים בשבוע, בין 50 ל-60 ק"מ בשבוע. "כשיש מרתון באופק, שזה 42 קילומטר, אני עולה ל-80-90 ק"מ בשבוע. זה הדבר הכי קבוע בחיים שלי", היא מספרת. "עוד שלושה שבועות זה יהיה חודש וחצי אחרי הניתוח, אחזור להתאמן, כמובן לפי סרגל מאמצים."

לאחר ששלחה את הטופס הראשוני למרכז הלאומי להשתלות, היו עיכובים. "התחלתי עבודה חדשה ואז התאמנתי למרתון. לקחתי את זה באיזו. אחרי הבריאות עברתי ועדה פנימית של בית החולים ופסיכולוגית של משרד הבריאות. תפקידה לוודא שאני לא מגיעה לזה במשכבה שאני מצילה את העולם ויום אחרי אלך ברחוב ואגלה שלא מוחאים לי כפיים, ושהעולם ממשיך, ויש עבודה וחיי שגרה. המשוכה האחרונה הייתה ועדה של משרד הבריאות. עשרה אנשים יושבים מולי וכל אחד זורק שאלה. הם קשוחים, לא מחייכים, לא צוחקים מבדיחות. אסור להגיד להם 'זה בקטנה'. הם מתרעמים מזה. הם לא רוצים שתקטיני את הדבר. רוצים

להם אבא שתרם ועכשיו אמא. לא דרמה. בשיחת טלפון איתם הם אמרו שהם שמעו שקיבלתי הרבה שוקולדים וששמור להם. כשהם באו לבקר אותי, אחרי יומיים, כבר הייתי סבבה".

גם האחיות רוצות

תרומת הכליה שלה, שהייתה הצלבה בין שלושה תורמים ושלושה נתרמים, התרחשה ב־7 בנובמבר. "ישנתי טוב בלילה. הייתי עייפה. בכל זאת לא ישנתי כמה זמן. נורא חששתי שאפחד, וזה לא קרה. גם כשהי, מנתח נכנס לדבר איתי ואיחל בהצלחה, לא היה פחד,

"בדרך לבית החולים סיפרתי לאמא שלי. היא אמרה לי שהיא דואגת נורא לאחי שלוחם בעזה וגם ככה לא ישנה, אז זה כבר לא משנה בגלל מי היא לא תישן"

נהיה שקט בקו. חשבתי שהשיחה התנתקה. אמרתי לה, 'אמא, את פה?'. היא לא הצליחה לדבר".

● **קיבלת ממנה את ברכת הדרך?**
"היא נורא רצתה לבוא להיות איתי. לא הסכמתי. חשבתי שאם היא תגיע, נדבר על זה, יהיו שאלות, זה רק ילחץ, והייתי נורא שלמה עם מה שאני עושה. היא אמרה לי שהיא דואגת נורא לאחי שלוחם בעזה וגם ככה לא ישנה, אז זה כבר לא משנה בגלל מי היא לא תישן".

● **ומתי סיפרתם לילדים?**
"חודש הם כמעט לא ראו אותי בבית, ככה שלא היה צריך להסביר להם את ההיעדרות שלי. בעלי סיפר להם אחרי הניתוח. זה כבר נורמלי להם, יש

מירי דפנה:

"אני מרגישה שקיבלתי כליה מאוד מיוחדת"

קנים החוצה. תשמרו על הבתים שלכם'. הבנתי שזה ממש לא צחוק. בינתיים גם שמעתי רחפן טס מעל הגג. הייתי בטוחה שזה משהו של צה"ל. אחר כך הבנתי ששום צה"ל, היינו פה לבד. זה היה טרקטורון מעופף שעליו מחבלים שנחתו לא רחוק מהבית שלי".

● **מה קרה עם עובד באותן שעות?**
"הוא נשאר עם העובדים התאילנדים שלו. הם נכנסו 14 איש לתוך מיגונית קטנטנות בחממות, שמיועדת לשניים עד ארבע אנשים. אחרי חמש שעות, למרות שהיה אסור לצאת, הוא הגיע הביתה על טרקטור, כמו בגבעת חלפון. הוא קרא לי מבחוץ ופתחתי לו. נכנסנו יחד לממ"ד, מקווים לטוב. החשמל נפל והוונטה בממ"ד הפסיקה לפעול. לא היה אפשר לנשום. בלית ברירה פתחנו את דלת הממ"ד וגם פתחנו מעט את חלון הממ"ד. "בגלל שלא היה חשמל לא יכולנו להטעין את הסולרית ולא הייתה לנו שום תקשורת. יש לי בן שגר גם הוא בנתיבי העשרה עם אשתו ושלושת ילדיהם ולא היה לי מושג מה קורה איתם. גם לא היה לי קשר עם הבן הבכור שלי, רן (42), שגר בקיבוץ אור-הנר, פחות משבעה קילומטרים מהגבול. באותה שבת הוא השאיר אישה וארבעה ילדים קטנים, נסע דרך השדות, בדרך לא דרך, ולחם עם כיתת הכוננות של נתיבי העשרה שהצילה לבדה את המושב. שישה מתוכם נהרגו".

● **מתי הודיעו לכם שאתם יכולים לצאת?**
"בראשון בבוקר. עובד ירד לשטח לראות אם יש נזק לחממות, ואני נסעתי לבד, בתיאום עם החמ"ל, בכבישים צדדיים, לראות את הילדים ואת הנכדים שלי שפוגו לכוכב-מיכאל. כל הזמן הזה חיפשנו את רן, כדי לוודא שהוא בסדר. מדי פעם מישוה הצליח לתפוס אותו בטלפון והודיע לכולנו".

יומיים אחרי הטבח התפנו דפנה ובעלה לבית של חברים במושב חצבה. "טעינו בדרך, ונכנסנו לכביש שאסור היה לנסוע עליו. נתקלנו בערימת גופות וזה היה מוזעזע. תוסיפי לזה שנרצחו אצלנו 21 תושבים. היו בני זוג שנשרפו חיים בבית שלהם". לקושי לעזוב את הבית כנסיבות הטרגיות האלה נוסף עוד קושי: "הייתי צריכה לסחוב איתי את הדיאליזה עם כל הציוד הנלווה. צריך

ירי דפנה (69), נשואה ואם לחמישה, פיזיותרפיסטית התפתחותית ומטפלת בהידרותרפיה, קיבלה את הכליה של דורות. ב־35 השנים האחרונות היא גרה עם משפחתה במושב נתיבי העשרה שבצפון ("אחרי שחזרנו משלוש שנות שליחות חקלאית בקאריביים, חיפשנו משק שקרוב לים, ונתיבי העשרה התאים לכל החלומות שלנו"). היא ובעלה עובד, חקלאי שמגדל במשק שלו "דפנה 66" זרעים לירקות ואננס, התפנו מהמושב לאחר הטבח ב־7 באוקטובר. "בכל החושך הזה שלא יצאנו ממנו, תרומת הכליה הייתה נקודת אור שאי אפשר לתאר", היא מספרת.

● **מתי גילית שאת חולה במחלת כליות?**

"לפני שנה וחצי גילו שאני חולה במחלה אוטואימונית בשם 'סקלרודרמה' (מחלה הנובעת מייצור עודף של קולגן שמצטבר ברקמות ופוגע באיברים שונים. במקרה של דפנה זה פגע בכליות, ת"ב). לקח זמן עד שאבחנו את המחלה, והגעתי לבית החולים במצב של קריסת הכליות. מכאן זה כבר עבר לדיאליזה – כל לילה במשך תשע שעות ובמהלך היום 45 דקות נוספות של חיבור למכשיר".

● **ספרי מה עבר עליכם ב־7 באוקטובר.**

"עובד יצא לחממות מוקדם מאוד. בשב בוקר, כשהתחיל צבע אדום, הייתי לבד בבית, מחוברת למכונת הדיאליזה. בהתחלה נשכחתי על הרצפה של חדר השינה, כי לא יכולתי ללכת לממ"ד. הצינור לא מספיק ארוך וזו לא מכוונה שאת יכור לה לקחת איתך. אבל מטח הרקטות היה כל כך כבד, שעוד לפני שהודיעו שיש מחבלים במושב, התנתקתי מהמכונה והסתגרתי בממ"ד. בדיוק אז

עברה הורעה במושב לסגור תריסים וחלונות, מחשש לחדירת מחבלים ביישוב. הספקתי לנעול גם את הדלת הראשית ולסגור הכול כשמעתי בחוץ יריות ממשקל".

● **איך הצלחת לתפקד, לבד בבית, כשבחוץ מתחיל גיהנום.**
"את פשוט צוללת פנימה ועושה את מה שצריך באופן אוטומטי. הייתי לגמרי-לגמרי רגועה. בכל זאת, אני עוד רגע בת 70. כשנכנסתי לממ"ד קיבלנו עוד הורעה: 'כל בעלי הנשקים, להטעין אותם,

צילום: אלון פרטי

מירי דפנה. "נתיבי העשרה תאמים לכל החלומות שלנו"

"כשיש מרתון באופק, שזה 42 קילומטר, אני עולה לריצה של 80-90 ק"מ בשבוע. זה הדבר הכי קבוע בחיים שלי"

רק התרגשות חיובית. העירו אותי בחמש בבוקר. הייתי הניתוח הראשון בשרשרת. ב-12 בצהריים כבר הייתי ערה. ניסו קצת לעכב את הניתוח, כדי שבעלי יספיק להיות איתי אחרי שהוא מפור את הילדים במסגרות. אמרתי להם שלא יחכו, שירצו על זה".

● **איך הייתה ההחלמה?**
 "קמתי עם כאבים מטורפים, אבל הם נגמרו בול תוך 48 שעות. ביום רביעי, ב-12 בצהריים, הם נעלמו. יום למחרת שוחררתי. זה היה אשפוז קצר של שלושה ימים. הספקתי במהלכו לבקר את מירי (הנתרמת, ת"ב), שאושפזה בחדר ליד, ולשמוע שהניתוח שלה עבר בהצלחה. היא סיפרה לי קצת על מה שהם עברו ב-7 באוקטובר. היו בעוטף כל כך הרבה סיפורי גבורה,

אנשים נלחמו בלי נשק. זה גימד לגמרי את מה שאני עשיתי. ובכל זאת, זו תחושה מדהימה. אמרנו שנדבר כששתינו נרגיש יותר טוב".

● **בדרך כלל פרופיל התורמים הוא גברים. פחות שומעים על נשים שתורמות.**
 "נשים יכולות לתרום רק אחרי שסיימו עם הלידות, לכן הן פחות תורמות. אבל מאז שתרמתי, אני שומעת על הרבה נשים שתרמו. בקבוצת הווסטאפ של האחיות שלי, למשל, כשסיפרתי שיצאתי מהניתוח הן אמרו, 'טוב, מי מאיתנו הבאה בתור'. אני רוצה להגיד שתורמות איבר לא מתאימה לכולם, אבל מי שזה מדבר אליו, שידע שזה לא ביג דיל, שיקרא וילמד את הנושא. הנה אני, תל-אביבית, הייטקסטית, פריווילגית, עשיתי את זה". ■

רוב התורמים הם גברים

בתרומות מאנשים חיים בתוך המשפחה יש רוב לתרומות. נשים נתפסות כאחראיות לתחום הרווחה במשפחה, וזה גורם לכך שנשים תורמות יותר - נשים לבעליהן, אחיות לאחים שלהן ואמהות לבנים", אומר ד"ר חגי בועז, סר-ציולוג של הרפואה, ראש תחום מדע, טכ-נולוגיה וחברה במכון ון ליר.

לעומת זאת, בתרומות אלטרואיסטיות היחס מתהפך. רק רבע, אחת מכל ארבעה תורמים, היא תורמת. כך לפי מחקר שנערך בשיתוף מכון ון ליר ומחלקת ההשתלות בבילינסון.

ד"ר בועז מוסיף: "שאלנו את התור-מים על ההשתייכות הדתית שלהם, ויותר מ-80%, רוב מכריע, הגדירו את עצמם כדתיים או כח-

רדים (והגדרות שהם יכלו לב-חור מתוכן היו: חילוני, מסור-תי, דתי וחרדי). רק 7% השיבו שהם חילוניים. מכיוון שמדרי-בר באוכלוסייה דתית ושמרנית בעיקרה, התרו-

ד"ר חגי בועז

צילום: ניר ליר

מה האלטרואיסטית נתפסת כמעשה שמי-תאים יותר לגברים מאשר לנשים. נשים 'צריכות' להיות בבית, לטפל בילדים ולא להיכנס להרפתקה של תרומת כליה לאדם שהן לא מכירות. היבט נוסף הוא העניין הרפואי - עדיף שרק אישה שמסיימת את הקמת המשפחה שלה, תעבור את הניתוח וגם זה מוריד את שיעור התורמות".

"כשהתפנינו הייתי צריכה לסחוב איתי את הדיאליזה עם כל הציוד הנלווה. צריך להתחבר למכונה בחדר סטרילי. פתאום אני אורחת בבית לא שלי, ואין את התנאים שאני צריכה. זה היה מעבר לכוחותיי"

להתחבר למכונה בחדר סטרילי. פתאום אני אורחת בבית לא שלי, ואין את התנאים שאני צריכה. זה היה מעבר לכוחותיי. כתבתי לפרופ' איתן מור (מנהל המרכז להשתלות איברים בבית החולים 'שיבא', ומי שהיה אמור לבצע את ההשתלה בדפנה, ת"ב), התחננתי בפניו שינסו למצוא לי תרומה".

● **בני משפחתך נבדקו ונמצאו לא מתאימים.**

"בעלי והילדים לא נמצאו מתאימים, אבל הבנו שאפשר לעשות תרומה בהצלחה. רן העמיד את זה כעובדה שהוא זה שיתרום. כאמור, הוא היה בכיתת כוננות מאותה שבת ארוכה עד יום חמישי באותו שבוע, השתחרר הביתה לשישי-שבת, בראשון התאשפז, ובשני עבר את הניתוח. זו הייתה הצלבה משולשת - שירי דורות, תרומה לי, רן תרם למישהו אחר, ובן משפחתו של הנתרם תרם למישהו שלישי".

● **מאז כבר עבר חודש. איך את מרגישה?**

"פזיזת אני מרגישה מצוין. חזרתי לצעוד, אני אוכלת טוב. אבל נפשית, אחרי מה שעברנו, לא קל. זה אופ אנד און. גם כשירדתי שהולכים להשתלה, לא הרגשתי התרוממות רוח, היינו כל כך עמוק במה שקרה. אבל לאט-לאט, כשפגשנו את שירי שכולה מלאת אור ורצון לעזור, זה הרים את מצב הרוח. אני מרגישה שקיבלתי כליה מאוד מיוחדת. היינו לבד ב-7 באוקטובר, ופתאום את מרגישה שיש עוד כל כך הרבה טוב ונדיבות בעולם".

● **איפה אתם גרים בימים אלה?**

"מחצית מאנשי המושב פונו למעלה-החמישה, והחצי השני למלון בתל-אביב. אני מקבלת תרופות נגד דחייה ולא יכולה להיות במקום עם הרבה אנשים. בינתיים אנחנו בירה שקיבלנו בתל-אביב, כך שנוכל להיות קרובים לבית החולים שיבא".

צילום: אלון פרטי

אחרי ההשתלה
עם בנה רן,
שתם כליה
להצלבה משולשת